

I skuggan av FSC

Hur miljöcertifierade
skogsbolag avverkar
svenska skogar med höga
bevarandevärden

GREENPEACE

Nordic

I skuggan av FSC

Hur miljöcertifierade skogsbolag avverkar svenska skogar med höga bevarandevärden

Text

Amanda Tas och Judy Rodrigues

Textbearbetning

Jan Isakson och Viktor Säfve

Förarbete (fältdokumentation)

Andreas Bergström, Andreas Emanuelsson, Sanja Kuruzovic, Olli Manninen, Per-Erik Mukka, Håkan Pettersson, Frida Sundkvist and Sten Svantesson.

Foto

Olli Manninen, Patrick Tragardh, Amanda Tas and Andreas Emanuelsson.

Omslagsbild: Patrick Tragardh

Layout: Max Calabrese

© Greenpeace. Februari 2009

Greenpeace Nordic

Hökens gata 2

Box 151 64

104 65 Stockholm

Sweden

www.greenpeace.se

Rapporten är tryckt på återvunnet icke klorblekt papper.

Innehåll

Sammanfattning	5
Introduktion	8
Syfte	9
Bakgrund	9
Fsc:s Naturvårdskrav	10
Greenpeace Fältdokumentation: Hotade Gammelskogar	13
Slutsatser Från Fältdokumentationen	16
Slutsatser	17
Greenpeace Rekommenderar Att:	18
Referenser	20
Ordlista	22
Greenpeace dokumentation av avverkningsanmälda skogar i Jämtland och Norrbotten	25
Jämtland	
Rusvattenån	25
Ytter Renåflyn	26
Hidberget	27
Hidberget Östra	28
Storbacken	29
Storbacken Östra	29
Storbacken Västra	29
Norrbotten	
Jacksberget	30
Norrmырberget	31
Ratnivaara	32
Kaddevaara	34

Forest Stewardship Council (FSC) är en internationell organisation för certifiering av skogsbruk och skogsprodukter. FSC ska främja ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart skogsbruk. De största skogsbolagen i Sverige är FSC-certifierade och en oberoende ackrediterad certifierare ska kontrollera att skogsbolagen efterlever standarden. Gammelskogar ska enligt FSC-standardens bevaras och ekologiska åtgärder ska vidtas vid avverkningar.

Sverige anses ofta vara en förebild när det gäller hållbart skogsbruk. Det står dock i skarp kontrast till det faktum att Sverige aldrig tidigare har haft så få gammelskogar som idag. Gamla naturskogar har avverkats och ersatts av kalhyggen och artfattiga produktionsskogar. Trots det föreslår den svenska regeringen en ökad skogsproduktion och minskar anslaget till skydd av den biologiska mångfalden. Regeringen förordar istället att skogsbolagen ska skydda sina skogsområden frivilligt. Det frivilliga skyddet bygger till stor del på miljöcertifiering av skogsbruket, men det förutsätter att miljöstandardens regler följs och uppdateras. Den här rapporten visar att många av Sveriges sista oskyddade gammelskogar avverkas i miljöcertifieringen FSC:s namn.

Avverkningen av Sveriges sista gammelskogar visar att FSC-systemet har stora brister. Rapporten identifierar en rad bakomliggande orsaker hos de olika aktörer som ansvarar för FSC-standardens efterlevnad:

- FSC har i Sverige misslyckats att uppdatera sin standard enligt de internationella krav organisationen ställer. Praxis är att standarden ska uppdateras var femte år. I Sverige har regelverket inte uppdaterats sedan FSC etablerades 1998, dvs för mer än 10 år sedan.
- Skogsbolagen avverkar medvetet hotade skogar med höga bevarandevärden.
- Certifierare och Accreditation Services International (ASI) har passivt utfärdat certifikat och inte tillräckligt följt upp brott mot standarden. Dessutom har de misslyckats med att instruera svenska certifierade skogsbolag i arbetet med att uppdatera den svenska FSC-standardens så att den ligger i linje med de internationella FSC-principerna och kriterierna.

Greenpeace analyserar i den här rapporten skogsbolagens efterlevnad av FSC-standardens samt certifierarnas och FSC:s kontrollarbete. Utifrån den

analysen har Greenpeace tagit fram en handlingsplan som kan lösa de identifierade problemen.

Under sommaren 2008 dokumenterade Greenpeace 30 skogsområden som var planerade för avverkning av FSC-certifierade skogsbolag i Jämtland och Norrbotten. Nio av de dokumenterade skogsområdena presenteras i den här rapporten. Dokumentationen visar att skogsbolag som till exempel SCA och Sveaskog avverkat eller planerar att avverka gammelskogar och nyckelbiotoper och tillämpar miljömässigt undermåliga skogsbruksmetoder trots att de är FSC-certifierade.

Greenpeace drar slutsatsen att många av dessa avverkningar har kunnat passera kontrollsystemet på grund av att FSC Sverige ännu inte ogiltigförklarat den sedan länge utgångna svenska FSC-standarden. Denna standard slår inte vakt om FSC-begreppet "skogar med höga bevarandevärden" (high conservation value forests, HCVFs). Den svenska FSC-standarden har helt enkelt inte anpassats till FSC:s internationella principer och kriterier, vilka i sin tur innehåller indikatorer med specifika instruktioner som skyddar skogar med höga bevarandevärden.

Certifierarna och ASI, som ska övervaka att skogsbolagen följer reglerna, har agerat likgiltigt när de bortsett från bristerna i den nuvarande utgångna svenska FSC-standarden. Istället borde de ha tillämpat den internationella standardens innehåll på certifierade svenska skogsbolag för att garantera att gammelskogar och deras biologiska mångfald bevaras. Dessutom väljer

flera certifierare också att blunda för hur skogsbolagen rutinmässigt bryter mot nuvarande FSC-standard.

Greenpeace anser att genomförandet av de åtgärder som föreslås i rapporten är helt avgörande för att FSC ska återfå sin integritet och trovärdighet i Sverige.

I handlingsplanen uppmanas FSC att genast ta initiativet i reformeringen av den svenska standarden. FSC bör förse svenska skogsbolag och certifierare med tydliga instruktioner, framför allt när det gäller hänsynen till skogar med höga bevarandevärden, för hur de ska agera tills en reviderad svensk FSC-standard finns på plats.

Vidare uppmanas ASI vidta åtgärder för att förbättra certifierarnas kontrollverksamhet och öka kvaliteten på deras granskningar. För att kunna kontrollera kvaliteten på granskningen måste ASI också möjliggöra och förbättra andra intressenters insyn i certifierarnas verksamhet. ASI måste vidare tillåta att moratorium - tillfälliga avverkningsstopp - upprättas när avverkningsplanerna är kontroversiella. Dessa moratorium måste gälla tills alla intressenter är ense om hur man ska gå vidare.

FSC-certifieringen är ingen garanti för att gammelskogar och nyckelbiotoper skyddas permanent. Den svenska regeringen är ansvarig för permanenta skydd och kan därför inte enbart förlita sig på miljöcertifieringar och andra frivilliga åtgärder. Greenpeace uppmanar den svenska regeringen att öka anslaget till skogsskydd och permanent skydda minst 10 procent av den svenska produktiva skogsmarken nedanför den fjällnära gränsen.

FSC har potential att vara ett viktigt och kompletterande naturvårdsverktyg i Sverige under förutsättning att certifierade skogsbolag följer FSC:s principer och kriterier. Greenpeace är, både som miljöorganisation och medlem i FSC, mycket bekymrade över utvecklingen och uppmanar FSC och dess medlemmar att anta den här rapportens rekommendationer för att stärka sitt system och återfå sin trovärdighet.

Introduktion

En stor del av Sveriges yta täcks av skog, men större delen av dessa skogar utgörs av mer eller mindre artfattiga trädplantager. De oskyddade gammelskogar som finns kvar försvinner, en efter en, och kvar finns kalhyggen och enformiga produktionsskogar. Skogsbruket har dramatiskt förändrat det svenska skogslandskapet.

Nästan all skogsmark i Sverige brukas eller har brukats.¹ Idag återstår bara fem procent skog med höga naturvärden nedanför den fjällnära gränsen.² Den höga avverkningstakten har gjort gammal skog till en bristvara. Större delen av den svenska skogsarealen utgörs idag av ungskog, d.v.s. skog som inte är avverkningsmogen än. Bristen på avverkningsmogen skog gör de återstående oskyddade spillrorna av gammelskog mycket eftertraktade av skogsbolagen, vilket gör att de avverkas i snabb takt. Detta görs i en tid då över 1 800 skogs- och trädlevande växt- och djurarter är hotade eller missgynnade i landet. Skogsbruket utgör det största hotet mot dessa arter.³ Många av de hotade arterna är beroende av gamla skogar med gamla grova träd, stående och liggande död ved och lövträd. Produktionsskogar och hårt fragmenterade skogslandskap lämnar väldigt lite utrymme åt de sårbara arterna. Flera av arterna lever på lånad tid – när 10-30 procent av deras ursprungliga livsmiljö återstår, minskar deras överlevnadschanser drastiskt.^{3,4,5}

Enligt Miljövårdsberedningen och ledande naturvårdsforskare i Sverige måste minst 10 procent av den svenska skogen nedanför den fjällnära gränsen

skyddas om den biologiska mångfalden skall kunna bevaras. För att nå sådana skyddsnivåer måste ett flertal skogar restaureras för att återfå sina höga naturvärden.^{6,7} I dagsläget är endast ca 1,5 procent av den produktiva skogsmarken nedanför fjällnära gränsen formellt skyddad i form av nationalparker, naturreservat, biotopskydd och naturvårdsavtal.⁸ Det är en minst sagt oroväckande siffra.

Den svenska regeringen och de svenska skogsbolagen brukar vara noga med att poängtera vilka goda aktörer de är när det gäller hållbart skogsbruk. Det står dock i skarp kontrast till det faktum att Sverige aldrig tidigare har haft så lite gammelskog som idag. Sverige lever varken upp till sina internationella åtaganden under Konventionen om biologisk mångfald (CBD) eller till sitt nationella miljömål Levande skogar, vilket syftar till att bevara den biologiska mångfalden.⁹ Den svenska regeringen förespråkar istället en ökad skogsproduktion i sin skogsproposition från 2008, och i budgeten för 2009 har regeringen minskat anslaget till skydd av den biologiska mångfalden.^{10,11} Skogsvårdsstyrelsen och Länsstyrelsen, de två myndigheter som har i uppdrag att inrätta biotopskydd, naturvårdsavtal och naturreservat, har inget annat val än att tillåta avverkningar i skogsområden med höga naturvärden eftersom ekonomiska och personalresurser saknas.¹² När avverkning planeras är skogsägaren skyldig att meddela Skogsstyrelsen genom att lämna in en avverkningsanmälan.¹³ De flesta avverkningsanmälningar godkänns. I vissa kommuner, som till exempel Strömsund, har Skogsstyrelsen endast resurser att se över mindre än 5 procent av alla avverkningsanmälningar

i fält.¹⁴ Många skogar med höga naturvärden avverkas därför utan anmärkning från Skogsstyrelsen.

Regeringen förlitar sig på frivilligt skydd som huvudsakligt verktyg för att uppfylla mer än hälften av delmålet om skydd av skogsmark till 2010.¹⁵ Frivilliga skydd är dock ofta opålitliga eftersom sådana skydd inte är permanenta, inte garanterar några naturvärdeskvaliteter och ofta saknas insyn i vilka områden som är frivilligt skyddade och var de ligger.¹⁶ Regeringen tycks överskatta hur väl skogar med höga bevarandevärden skyddas med miljöcertifieringar.

SYFTE

Att analysera huruvida FSC, certifierare och FSC-certifierade skogsbolag bidrar till de fortsatta avverkningarna av hotade gammelskogar, med avsikt att bistå dem med rekommendationer för att förhindra att Sveriges sista och återstående skogar med höga naturvärden avverkas.

BAKGRUND

Forest Stewardship Council (FSC) är en internationell organisation för certifiering av skogsbruk och skogsprodukter. FSC ska främja ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart skogsbruk. FSC består av representanter, så kallade intressenter, från miljöorganisationer, skogsindustrin, trähandeln och sociala rörelser i tre olika kamrar (miljö, social och ekonomisk). Tillsammans har de utvecklat en FSC-standard för skogsbruk som består av principer och kriterier som nationella och

regionala standarder i sin tur baseras på. Mer detaljerade kriterier och indikatorer anpassas till regionala och lokala förhållanden. Företag som vill certifiera sig måste följa sin nationella eller regionala FSC-standard. Där formellt antagna nationella eller regionala standarder saknas används en anpassad och tillfällig standard.¹

Den första svenska FSC-standardens godkändes och antogs 1998.¹⁷ Den nationella standarden ska revideras vart femte år, men revisionen som skulle ägt rum 2003 är inte färdig än på grund av att intressenterna som varit inblandade i processen inte kommit överens i vissa frågor. Därför används fortfarande den gamla svenska standarden (med undantag för några bilagor som lades till 2001).¹⁸ Den gällande standarden saknar FSC-begreppet "skogar med höga bevarandevärden" (High Conservation Value Forests, HCVF) som finns med i FSC:s internationella standard, princip 9, som rör underhållet av dessa skogar. Skogsbruksåtgärder i skogar med höga bevarandevärden skall bevara eller förbättra de egenskaper som utmärker sådana skogar. Beslut rörande skogar med höga bevarandevärden skall alltid tas med ett förhållningssätt präglad av försiktighet. Denna princip introducerades efter att den första svenska standarden hade bildats och saknas därför fortfarande i svensk FSC-standard.

¹ I december 2005 gav FSC:s generalförsamling FSC i uppdrag att arbeta fram allmänna internationella standarder som kan användas som överbyggningsmekanism i de fall där en färdig nationell standard ännu inte finns på plats. Dessa standarder ska vara mer omfattande och utgöra en mer konsekvent utvärderingsplattform för FSC:s principer och kriterier än de tillfälliga standarder som används av certifierarna. Denna process har skjutits upp tills revideringen av FSC:s principer och kriterier är färdig.

De största skogsbolagen i Sverige är idag FSC-certifierade och en oberoende ackrediterad certifierare ska kontrollera att skogsbolagen efterlever standarden.¹⁹ FSC-certifieringen ska garantera att trä- och pappersprodukter kommer från ett hållbart skogsbruk och möjliggör för konsumenter att göra ett medvetet val. Skogar med höga naturvärden ska enligt FSC-standardens bevaras och ekologiska åtgärder ska vidtas vid avverkningar. ASI är ett bolag där FSC är delägare. ASI ackrediterar, utvärderar och kontrollerar att certifierarna följer ackrediteringskraven i FSC.^{20,21}

FSC:s naturvårdskrav

Enligt den svenska FSC-standardens (1998) ska gammelskogar, nyckelbiotoper och impediment bevaras (kriterium 6.1.1). FSC definierar gammelskog som följande: utpräglad olikåldrig och skiktad naturskog med riklig förekomst av gamla/grova träd och rikligt med grövre död ved i olika nedbrytningsstadier.²²

Vid avverkning enligt FSC-standardens ska bland annat följande naturvårdsåtgärder vidtas:²²

- Hänsynsytor (småbiotoper med särskilda naturvärden eller vid behov skyddszoner i anslutning till biotoper med särskilda naturvärden) ska avgränsas och lämnas på sådant sätt att större kala ytor undviks (kriterium 6.5.4);
- Naturvärdesträd (avvikande särskilt grova/gamla träd, träd med brandljud och liknande) värnas vid alla åtgärder och avverkas inte (kriterium 6.5.5);

- Minst 10 stormfasta träd av olika trädslag ska lämnas kvar per hektar för att utvecklas till grova och gamla träd under nästa omloppstid (kriterium 6.5.6);
- Död ved värnas vid skogliga åtgärder om inte dokumenterad risk för massförökning av skadeinsekter föreligger (kriterium 6.5.7).
- Skogsbruket bedrivs i former som syftar till att upprätthålla markens naturliga processer och långsiktiga produktionsförmåga samt undviker att skada andra ekosystem och biologisk mångfald (kriterium 6.4).
- I områden med kända förekomster av rödlistade arter, utanför avgränsade nyckelbiotoper, tas lämplig hänsyn till arternas livsbetingelser vid planering och genomförande av skogliga åtgärder (kriterium 6.7.5).

Enligt den svenska FSC-standardens ska minst 5 procent produktiv skogsmark undantas från skogsbruk för att bevara och främja biotopens naturliga biologiska mångfald (kriterium 6.1.2).²² Skogsbolagen, med undantag för Sveaskog, vill dock i dagsläget inte öppet redovisa vilka områden de skyddar frivilligt.²³ Det råder därför osäkerhet kring de frivilligt skyddade skogsområdenas naturvärden.²⁴

Tidigare studier och fallstudierna som presenteras i denna rapport visar att många FSC-certifierade skogsbolag inte följer ovan nämnda krav vid avverkning.

Verklighetens FSC i Sverige

Flera svenska FSC-certifierade skogsbolag missbrukar FSC-systemet, vilket utgör ett allvarligt hot mot certifieringens trovärdighet. Det förekommer kontinuerligt att FSC-certifierade skogsbolag avverkar gammelskogar, lämnar otillräckliga eller obefintliga hänsynsytor, avverkar naturvärdesträd, kör över lågor och att skogsmaskinerna lämnar djupa körspår efter sig.^{25,26,27,28,29}

20 procent av skogsbolagens avverkningar år 2007 nådde inte ens upp till skogsvårdslagets krav på generell hänsyn.³⁰ Det i sig är ett brott mot den svenska FSC-standarden (kriterium 3.1.1).³¹

Dessutom väljer många skogsbolag att tolka standarden så att de tar minsta möjliga hänsyn när det gäller biologisk mångfald och skydd av gammelskog. Den svenska FSC-standarden anger bland annat att minst 5 procent av den produktiva skogsmarksarealen ska undantas för att bevara och främja biotopens naturliga biologiska mångfald. Många skogsbolag och certifierare tolkar detta krav som att de inte behöver skydda mer än 5 procent skogsmark, istället för att använda siffran som miniminivå. Det är långt ifrån den skyddsnivå på minst 10 procent som ledande skogsforskare anser vara nödvändigt för att bevara den biologiska mångfalden nedanför den fjällnära gränsen.

Svenska skogsbolag har under de senaste 10 åren upprepade gånger anmälts till FSC:s oberoende certifierare för brott mot standarden, men få av anmälningarna har lett till några konsekvenser för

skogsbolagen.^{32,33,34} Den allvarligaste anmärkningen en FSC-certifierare kan dela ut är en så kallad Major CAR (förkortning för Krav på korrigerande åtgärder, Major Corrective Action Request), vilket innebär att företaget får tre månader på sig, i vissa fall sex månader, att åtgärda avvikelsen. Om avvikelsen inte åtgärdats efter en extra insatt revision kan certifikatet dras in.³⁵ Några certifikat har aldrig dragits in i Sverige trots att det finns bevis för att till exempel SCA kontinuerligt brutit mot FSC-standarden. Bristerna i skogsbolagens efterlevnad visar att certifierarna sköter sin övervakning av de svenska skogsbolagen dåligt. Det faktum att certifierarna kan fortsätta släppa igenom avverkningar som bryter mot standarden visar också att ASI i sin tur brister i sin övervakning av certifierarna.³⁶

Certifierarna ska varje år göra en uppföljningsrevision av sina respektive skogsbolag. De besöker skogen, ibland tillsammans med lokala specialister. Skogsskötseln granskas och jämförs med FSC-standarden. Stickprovsbesök i fält ska utföras och anställda och skogsentreprenörer ska intervjuas.³⁷ Men det är mycket sällan certifierarna konstaterar avvikelser i fält vid sina uppföljningar och de är ibland ovilliga att redovisa vilka områden de faktiskt har besökt för intressenterna. Certifieraren kontrakteras av företaget³⁸, vilket kan göra certifieraren partisk. De har också många och stora områden att granska och resursbristen gör det svårt att genomföra ordentliga granskningar. Ibland sker uppföljningar under vintern då snön är meterhög och eventuella överkörda lågor, körspår och avverkade naturvärdesträd ligger gömda

under snön.^{38,39} Alla dessa faktorer bidrar till att underminera certifierarnas trovärdighet i Sverige.

FSC har hittills inte lyckats lösa den här situationen trots att svenska skogsbolag upprepade gånger anmälts för brott mot standarden. Skogsbolagen fortsätter att avverka skogar med höga bevarandevärden i skydd av FSC-certifieringen. Certifierarna och ASI fortsätter att hänvisa till de luckor som finns i den svenska FSC-standardens angående hanteringen av skogar med höga bevarandevärden och gammelskogar istället för att i enlighet med FSC:s Princip 9 instruera bolagen hur skogar med höga bevarandevärden ska hanteras samt anta Miljövärdsberedningens rekommendationer.

För att lösa situationen måste FSC snarast bekräfta att den gamla svenska FSC-standardens utgång är utgången och ta fram en interimstandard som gäller tills en reviderad svensk FSC-standard antagits och implementerats. FSC måste också förse certifierarna och deras skogsbolag med instruktioner – baserade på alla organisationens principer och kriterier – om hur en sådan interimstandard ska användas. Dessutom bör FSC och FSC:s nationella initiativ i Sverige leda arbetet tillsammans med de berörda intressenterna och skyndsamt revidera den svenska standarden. Målet måste vara att se till att en uppdaterad svensk FSC-standard även skyddar skogar med höga bevarandevärden och att denna snabbt implementeras.

Om inte skogsbolagen, certifierarna och FSC omedelbart slutar medverka till avverkandet av hotade skogar med höga bevarandevärde kommer FSC:s trovärdighet att undermineras och certifieringen riskerar att bli verkningslös i Sverige.

Greenpeace fältdokumentation: Hotade gammelskogar

Greenpeace besökte slumpmässigt utvalda avverkningsanmälda skogar i Jämtland och Norrbotten och dokumenterade deras naturvärden mellan den 28 maj – 11 juni 2008. Det enda gemensamma kriteriet för skogarna var att de alla var ägda av FSC-certifierade skogsbolag. Kartor och flygbilder användes i förhand som verktyg för att identifiera skogar med eventuella höga naturvärden. De valda skogsområdena visade sig tillhöra SCA, Sveaskog och Holmen Skog.

Underlaget i denna rapport baseras på de observationer som gjordes i de avverkningsanmälda skogarna. Åtta personer från Greenpeace deltog i dokumenteringarna. Några av skogarna hade redan avverkats då de besöktes och även de dokumenterades. Koordinater togs för alla fynd av rödlistade arter som påträffades i skogarna med navigeringssystemet GPS och fynd av signalarter noterades. Digitalkamera användes för att dokumentera skogens struktur och naturvärden.

Ett stort antal skogsområden besöktes av Greenpeace och av den anledningen varade varje fältbesök endast i några timmar. Det innebär troligtvis att fler hotade arter finns att hitta i skogarna. Inte minst gäller detta för insekter, marksvampar, skorp- och knappåslavar som inte studerades alls. Greenpeace dokumenteringar fokuserade huvudsakligen på fynd av vedlevande tickor, blad- och busklavar.

Totalt besökte Greenpeace 30 olika skogsområden, fördelade på 49 avverkningsanmälningar, i Jämtland och Norrbotten. Den här rapporten presenterar nio av skogsområdena (totalt 18 avverkningsanmälningar). 13 andra dokumenterade skogsområden finns beskrivna på Greenpeace hemsida:

www.greenpeace.se/fsc-rapport

En rödlistad art är enligt Artdatabanken en art som är mer eller mindre hotad och klassificeras efter följande kategorier: Försvunnen (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU) och Missgynnad (NT).⁴⁰

En signalart är enligt Skogsstyrelsens definition en art som indikerar miljöer med höga naturvärden. Signalarter och deras förekomst i ett område brukar ge en god bild av områdets skyddsvärde. Signalarter används som stöd och hjälpmedel vid inventeringen av skyddsvärd skog och nyckelbiotoper.⁴¹

En nyckelbiotop är enligt Skogsstyrelsens definition ett skogsområde som från en samlad bedömning av biotopens struktur, artinnehåll, historik och fysiska miljö har mycket stor betydelse för skogens flora och fauna. Där finns eller kan förväntas finnas rödlistade arter.⁴²

Sammanfattning av dokumentationen

LÄN	Land-ägare	Skogsområde	Sida	Avverknings-anmäld	Antal hektar avverkningsanmäld skog
JÄMTLAND	SCA	RUSVATTENÅN	25	September och oktober 2007	74 ha (fördelat på 5 avverkningsanmälningar).
	SCA	YTTER RENÅFLYN	26	September 2007	12 ha (fördelat på två närliggande avverkningsanmälningar).
	SCA	HIDBERGET	27	Oktober 2007	12 ha
	SCA	HIDBERGET ÖSTRA	28	Oktober 2007	30 ha
	SCA	STORBACKEN ÖSTRA + VÄSTRA	29	Januari 2008	21 ha + 19 ha
NORRBOTTEN	Sveaskog	JACKSBERGET	30	November 2007 Delvis avverkad i maj-juni 2008	90 ha, varav ca 35 ha redan avverkats.
	SCA	NORRMYSRBERGET	31	September 2007 Avverkad i oktober 2007	29 ha fördelat på tre närliggande avverkningsanmälningar (12.2 ha; 10.4 ha; respektive 6.6 ha),
	SCA	RATNIVAARA	32	September 2007	83 ha fördelat på två avverkningsanmälningar (49.7 ha respektive 33.3 ha).
				December 2005	33.3 ha
Sveaskog	KADDEVAARA	34	Oktober 2007	7.9 ha	

Fynd			
Rödlistade arter (spp)	Signal arter	Objekttegenskaper: Nyckelbiotop	Nuvarande planer för avverknings-anmälningarna
55 fynd av 15 olika rödlistade spp.	8	Gamla grova träd och grov död ved. 42,9 ha nyckelbiotop, 33,5 ha naturvärdesobjekt, enligt Skogsstyrelsen.	Avverkningsanmälan tillbakadragen i december 2008, bortsett från 14 ha som kommer att avverkas.
74 fynd av 15 olika rödlistade spp.	9	Gamla tallar, många med brandljud, grov död ved. 22,5 ha nyckelbiotop enligt Skogsstyrelsen.	Avverkningsanmälan tillbakadragen i september 2008.
42 fynd av 11 olika rödlistade spp.	3	Gamla granar, grov död ved, träd med brandljud. 22 ha nyckelbiotop enligt Skogsstyrelsen.	Avverkningsanmälan tillbakadragen i september 2008.
34 fynd av 9 olika rödlistade spp.	4	Gammal granskog med lövinslag, grov död ved. 5,9 ha nyckelbiotop enligt Skogsstyrelsen..	Avverkningsanmälan delvis tillbakadragen i september 2008.
29 fynd av 8 olika rödlistade spp.+ 28 fynd av 5 olika rödlistade spp.	2 + 3	Gamla granar, grov död ved, källpåverkad mark. 2,9 + 3,9 ha nyckelbiotop enligt Skogsstyrelsen.+ Gammal granskog, grov död ved. 11,9 ha nyckelbiotop enligt Skogsstyrelsen.	Storbacken Östra – ca hälften kommer att avverkas. Storbacken Västra – avverkningsanmälan tillbakadragen i december 2009.
90 fynd av 11 olika rödlistade spp.	8	Gammal tallskog med lövinslag, grov död ved. Överkörda lågor av skogsmaskiner, avverkade natuvärdesträd.	Ca 35 ha redan avverkat. Sveaskog kommer att fortsätta sina avverkningar med förstärkt naturhänsyn.
29 fynd av 7 olika rödlistade spp.	2	Gammal barrskog med lövinslag, grov död ved, träd med brandljud. Över 150 överkörda eller skadade lågor/torrakor. Få naturvärdesträd kvarlämnade på hygget.	Avverkad.
35 fynd av 10 olika rödlistade spp.	4	Gamla tallar, många ca 300 år gamla, gamla grova granar, grov död ved, tallar med brandljud. Allt nyckelbiotop enligt oberoende inventeringsspecialist.	Planerat att bevara 30 % av det avverkningsanmälda området i september 2008.
8 fynd av 4 olika rödlistade spp.	1	70 tallar med brandljud avverkade, över 30 lågor/torrakor var sönderkörda av skogsmaskiner.	Avverkad.
11 fynd av 7 olika rödlistade spp.		Barrskog med lövinslag, grov död ved.	Avverkningsplaner uppskjutna tills vidare.

Slutsatser från fältdokumentationen

Observationerna från fältdokumentationen visar att FSC-certifierat skogsbruk inte ger ett tillräckligt skydd åt gammelskogar för att bevara deras naturvärden och arter. De utförda och planerade avverkningarna har eller kommer att bryta mot flera av de FSC-kriterier som finns uppräddade under FSC:s naturvårdskrav (s. se sidan 10).

SCA, Sveaskog och Holmen Skog har alla kontaktats beträffande de dokumenterade skogsområdena och informerats om deras naturvärden. SCA och Sveaskog svarade med att frysa alla berörda avverkningsanmälningar tills vidare. De gjorde en översyn av samtliga avverkningsanmälda skogar som Greenpeace dokumenterade och återinventerade de flesta av skogsområdena under sommaren 2008. Under hösten 2008 rapporterade de tillbaka till Greenpeace om huruvida skogen ändå kommer att avverkas, avverkningsanmälningen planeras om eller avverkningen stoppas.

SCA i Norrbotten meddelade i september 2008 att de tänker avverka samtliga skogar som Greenpeace dokumenterat, men med utökade hänsynsytor och förstärkt hänsyn kring lågor och naturvärdesträd. I de två skogsområdena Ratnivaara och Storberget planerar SCA avsätta delar till naturvård. I Jämtland har SCA dragit tillbaka sina avverkningsanmälningar vid Ytter Renåflyn, Hidberget och Storbacken Västra. SCA har även beslutat sig för att dra tillbaka sina avverkningsplaner i stora delar av Rusvattenån, samt

delar av Hidberget Östra och Storbacken Östra. Sveaskog hade i december 2008 inte dragit tillbaka sin avverkningsanmälan vid Kaddevaara i Norrbotten, men meddelade att avverkningen är uppskjuten tills vidare.

Holmen skog har meddelat att de gjort en naturvärdesbedömning av sina avverkningsanmälda skogar (skogarna finns beskrivna på Greenpeace hemsida) och att de kommer att utöka hänsynsytorna kring fynden av rödlistade arter.

Greenpeace och Naturskyddsföreningen anmälde SCA till FSC-certifieraren SGS den 12 juni 2008, för de redan genomförda avverkningarna vid Ratnivaara och Norrmyrberget. SGS godkände dessa avverkningar trots uppenbara brott mot FSC-standarden med motiveringen att de bara var ytterligare exempel på de avvikelser från standarden som låg till grund för den Major CAR som SCA fick redan vid 2007 års revision.⁴³ Sveaskog anmäldes till FSC-certifieraren Bureau Veritas av Greenpeace i november 2008 för den utförda avverkningen vid Jacksberget. Bureau Veritas kommer att granska Sveaskogs avverkningar under hösten 2009.

De brott och övertramp mot FSC:s certifieringsregler som presenteras i den här rapporten skulle aldrig ha uppdagats om inte Greenpeace kontrollerat de aktuella avverkningarna och avverkningsanmälningarna. Detsamma gäller alla avverkningsanmälda och avverkade skogar med höga bevarandevärden Naturskyddsföreningen och ideella naturvårdare har uppdagat. Det ska inte ligga på ideella organisationer eller enskilda människor att sköta denna granskning.

Det är FSC, ASI och certifierarna som ska se till att dessa kontroller utförs rutinmässigt.

Slutsatser

FSC har misslyckats med att förhindra avverkningen av gammelskogar och skogar med höga bevarandevärden i Sverige. Svenska FSC-certifierade skogsbolag utnyttjar FSC-systemet och certifierarna och ASI sanktionerar detta missbruk genom att inte överbygga bristerna i den utgångna svenska FSC-standarden och se till att en tillfällig standard gällande skogar med höga bevarandevärden används till dess att en uppdaterad svensk FSC-standard finns på plats. Flera FSC-certifierade skogsbolag planerar att avverka och avverkar redan gammelskogar och nyckelbiotoper. Alla skogar som presenteras i denna rapport har höga naturvärden. Sammanlagt gjordes 932 fynd av rödlistade arter i de skogar och på de kalhyggen som Greenpeace dokumenterade. Den döda veden förekom rikligt och många av träden var riktigt grova och gamla, en del av dem mycket gamla. Alla gammelskogar och nyckelbiotoper ska i enlighet med FSC-standarden undantas från skogliga åtgärder i syfte att främja den naturliga biologiska mångfalden. I dagsläget görs inte det.

Greenpeace gjorde denna analys av FSC-certifikat för att kunna ge konstruktiv kritik och rekommendationer för att uppmärksamma och rätta till de identifierade problemen.

FSC kompromissar mellan ekologiska, sociala och ekonomiska intressen. Hittills har skogsbolagens och certifierarnas ekonomiska intressen uppenbarligen

fått överskugga övriga intressen. Kortsiktig ekonomisk lönsamhet har fått gå före biologisk mångfald. Flera FSC-certifierade skogsbolag avverkar därför gammelskogar och skogar med höga bevarandevärden, vilket underminerar FSC:s trovärdighet. Skogsbolagens miljöhänsyn är i många fall mycket bristfällig och de berörda skogsbolagen i den här rapporten började agera först efter att Greenpeace kontaktat dem. Om inte den här dokumentationen hade genomförts hade skogarna vid Rusvattenån, Hidberget, Ytter Renåflyn och Ratnivaara redan varit avverkade. Samtidigt fortsätter skogsbolagen att avverka många andra skogar som borde skyddas i FSC:s namn.

FSC-certifieringen ska garantera att skogsbolagen följer FSC-standarden. ASI och certifierarna måste ge skogsbolagen vägledning och instruktioner så att alla FSC:s principer och kriterier följs. Certifierarna måste hålla extra koll på de skogsbolag som rutinmässigt bryter mot FSC:s kriterier. Skogsbolagen har ett ansvar att försäkra sig om att de följer FSC-standarden. När deras avvikelser mot standarden är allvarliga och systematiska ska certifierarna stänga av bolagen och dra tillbaka deras certifikat – det måste ske i praktiken och inte bara i teorin.

Greenpeace rekommenderar att:

- FSC förklarar den svenska FSC-standarden ogiltig eftersom den är utgången.
- FSC ser till att ASI ger certifierarna vägledning i hur man använder FSC:s internationella principer och kriterier samt allmänna standarder som är anpassade till certifieraren, tills en reviderad svensk FSC standard, som uttryckligen skyddar skogar med höga bevarandevärden, antagits.
- FSC och FSC:s nationella initiativ i Sverige agerar för att få sina intressenter att enas om en reviderad svensk nationell standard.
- FSC ser till att den reviderade svenska nationella standarden ligger i linje med Miljövårdsberedningens och ledande naturvårdsforskares rekommendationer om hur mycket produktiv skogsmarksareal som måste undantas från skogliga åtgärder för att behålla den biologiska mångfalden (minst 10 procent).
- FSC och ASI snabbt tar fram manualer och erbjuder utbildning för planering, granskning och hantering av skogar med höga bevarandevärden för att säkerställa ett konsekvent och korrekt agerande hos skogsbolag och certifierare. Skogar med höga bevarandevärden ska alltid behandlas i enlighet med försiktighetsprincipen.
- ASI omedelbart granskar områden och de certifierare som identifierats som kontroversiella för att bedöma hur väl de identifierar och följer upp hanteringen av skogar med höga bevarandevärden.
- FSC och ASI skapar ett system där kännbara sanktioner utdelas till de certifierare som inte lever upp till kraven och säkerställer att kontinuerliga avvikelser och övertramp resulterar i avstängning eller att deras ackreditering dras tillbaka.
- ASI försäkrar att informationen om skogsområden som granskas i certifieringsprocesser och vid uppföljningsrevisioner av certifierarna och ASI är öppen och tillgänglig för alla intressenter för att underlätta för dessa att komma med relevanta synpunkter.
- FSC och ASI ger certifierarna mandat till att införa moratorium, tillfälliga avverkningsstopp, när skogar med höga bevarandevärden riskerar att avverkas efter att en formell anmälan har skickats in.
- Områden som skyddas på frivillig basis av skogsbolagen och kartor över dessa områden måste vara offentliga för intressenter .

Enligt den svenska FSC-standarden ska minst 5 procent av den produktiva skogsmarksarealen undantas från skogliga åtgärder för att bevara och främja biotopens naturliga biologiska mångfald (kriterium 6.1.2). Skogsbolagen är i regel mycket skeptiska till att skydda mer än 5 procent produktiv skogsmark eftersom det begränsar tillgången på avverkningsmoget timmer och påverkar lönsamheten,

vilket innebär att de fortsätter att avverka gammelskogar och skogar med höga bevarandevärden.

Greenpeace anser att den reviderade svenska FSC-standarden måste ligga i linje med Miljövårdsberedningens och ledande naturvårdsforsknings rekommendationer. FSC, ASI, certifierarna och FSC-certifierade skogsbolag måste försäkra sig om att dessa rekommendationer tas i beaktande. Alla certifierade skogsbolag måste offentliggöra vilka områden de skyddar frivilligt för att tydligt visa att dessa områden har höga naturvärden och att de inte kommer att avverkas. Certifierarna måste granska och utvärdera kvaliteten på dessa frivilligt skyddade områden. Skogsbolagen bör också utföra landskapsplanering och arbeta med kunniga biologer som kan utföra naturvärdesbedömningar.

FSC har potential att vara ett viktigt kompletterande naturvårdsverktyg i Sverige, i de fall där permanent skydd saknas och där lagen inte räcker till, under förutsättning att certifierade skogsbolag följer FSC:s kriterier och att FSC tillhandahåller tydliga riktlinjer för hur skogar med höga bevarandevärden ska skyddas. Innehållet i FSC:s standard blir dock verkningslöst om dess principer och kriterier inte följs i praktiken. FSC-certifieringen är inte heller någon garanti för att gammelskogar och nyckelbiotoper skyddas permanent. Det är den svenska regeringens ansvar att tillhandahålla medel för att skydda skog permanent och denna rapport visar att regeringen inte blint kan förlita sig på frivilligt skydd.

Vid sidan av rekommendationerna i den här rapporten uppmanar Greenpeace den svenska regeringen att öka anslaget till skogsskydd och att permanent skydda minst 10 procent av den produktiva skogsmarksarealen nedanför den fjällnära gränsen. Ökas inte anslaget blir det i praktiken omöjligt för de myndigheter som har i uppdrag att bilda biotopskydd och naturreservat att skydda skogar med höga naturvärden från avverkning.

Gammelskogar avverkas i FSC:s namn eftersom FSC och certifierarna inte fått med skogsbolagen i arbetet med att uppdatera standarden så att den även skyddar skogar med höga bevarandevärden. Saken förvärras av att certifierarna agerar slapphänt eller inte alls och av att FSC och ASI inte övervakat och korrigerat certifierarnas granskningar i den mån de borde ha gjort. Den onda cirkel där FSC, ASI, certifierarna och skogsbolagen alla bidrar till att skogar med höga bevarandevärden avverkas, måste brytas.

Greenpeace uppmanar FSC att anta den här rapportens rekommendationer för att stärka certifieringssystemet och upprätta organisationens trovärdighet. Det är hög tid att svenska skogsbolag, certifierare och FSC att slutar avverka landets sista gammelskogar och börjar leva upp till ryktet om ett hållbart skogsbruk under FSC-standarden.

Referenser

- 1) Naturvårdsverket (2008-09-04), *Skogen i Sverige*,
<http://www.naturvardsverket.se/sv/Arbete-med-naturvard/Skydd-och-skotsel-av-vardefull-natur/Skog/Skogen-i-Sverige/>
- 2) Naturvårdsverket (2005). *Frekvensanalys av skyddsvärd natur, Förekomst av värdekärnor i skogsmark*. Report 5466, Stockholm. (s. 73)
- 3) Gärdenfors, U. (ed.), (2005). *Rödlistade arter i Sverige*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- 4) Niklasson, M. & Nilsson, S. G. (2005) *Skogsdynamik och arters bevarande*. Studentlitteratur. (s.73)
- 5) Miljöårsberedningen (1997). *Skydd av skogsmark – behov och kostnader. Bilagor*. SOU 1997:98, Stockholm. Bilaga 4 (s. 1)
- 6) Miljöårsberedningen (1997). *Skydd av skogsmark – behov och kostnader*. SOU 1997:97, Stockholm.
- 7) Dagens Nyheter (2008-04-14), *Skogspolitiken hotar den biologiska mångfalden* (debattartikel undertecknad av 14 forskare),
<http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=572&a=760542>
- 8) Skogsstyrelsen (2007), *Skogsstatistisk årsbok 2008*. Skogsstyrelsen, Jönköping.
- 9) Miljömålsrådet (2008). *Miljömålen – nu är det bråttom!*, *Levande skogar*,
http://www.miljomal.nu/nar_vi_malen/miljomalen/mal12.php
- 10) Regeringen (2008). *En skogspolitik i takt med tiden*. Regeringens proposition 2007/08:108, Stockholm,
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/10/10/11/d1679652.pdf>
- 11) Regeringen (2008) *Budgetpropositionen för 2009*. Prop. 2008/09:1, <http://www.regeringen.se/content/1/c6/11/16/79/c5e30f5d.pdf>
- 12) Statskontoret (2007). *Skyddet av Levande skogar*. M2006/275/Na, Stockholm,
<http://www.statskontoret.se/upload/Publikationer/2007/200714.pdf>
- 13) Jordbruksdepartementet (1979) *Skogsvårdslag*. Svensk Författningssamling (SFS) 1979:429. Uppdaterad: SFS 2008:662
- 14) Joakim Thor (2008-10-22), skogskonsulent, Skogsstyrelsen, Strömsund, tel. 0670-64 84 53 (muntlig referens)
- 15) Miljömålsrådet (2008). *Miljömålen – nu är det bråttom!*, *Levande skogar*. Naturvårdsverket, Stockholm,
http://www.miljomal.nu/nar_vi_malen/miljomalen/mal12.php
- 16) Skogsstyrelsen (2002). *Skog för naturvårdsändamål – uppföljning av områdesskydd, frivilliga avsättningar samt miljöhänsyn vid förnyingsavverkning*. Skogsstyrelsen, Jönköping. Meddelande 2:2002,
<http://www.svo.se/forlag/meddelande/1543.pdf>
- 17) Svenska FSC-rådet (2000). *Svensk standard för certifiering av skogsbruk*. Forest Stewardship Council A.C.
- 18) ASI (2007). *Forest Stewardship Standard for the Sweden: Standard Accreditation Report*. ASI-REP-31-SE-2006-03-17
- 19) Svenska FSC (2005), *Svenska FSC:s medlemmar*, <http://www.fsc-sverige.org/OmFSC/FSCiSverige/FSCsmedlemmar/tabid/135/Default.aspx>
- 20) Droste, A. (2007). *Procedures for FSC accreditation of certification bodies*. ASI-PRO-20-110,
<http://www.accreditation-services.com/res/DocumentManagement/asipro20110fscaccredprocedurv20.pdf>
- 21) Accreditation Services International (visited 2008-10-22), *Organizational Structure*,
<http://www.accreditation-services.com/AboutUs.htm>
- 22) Svenska FSC-rådet (2000). *Svensk standard för certifiering av skogsbruk*. Forest Stewardship Council A.C.
- 23) Skogsstyrelsen (2008-04-29). *Målet för frivilliga avsättningar kan vara uppnått* (pressmeddelande),
<http://www.skogsstyrelsen.se/epi-server4/templates/SNormalPage.aspx?id=39273&epslanguage=SV>

- 24) Skogsstyrelsen (2002). *Skog för naturvårdsändamål – uppföljning av områdesskydd, frivilliga avsättningar samt miljöhänsyn vid föryngringsavverkning*. Skogsstyrelsen, Jönköping. Meddelande 2:2002, <http://www.svo.se/forlag/meddelande/1543.pdf>
- 25) Delin, A. & Nygren, P. (2007), *Det går utför med naturvården i skogen! Exempelsamling* (459 exempel på dålig naturvård i skogen). Skydda skogen, http://skyddaskogen.se/joomla/index.php?option=com_content&task=view&id=10&Itemid=7
- 26) Löf, M. & Rudberg, J. (2007). *Hotade skogar i norr*. Naturskyddsföreningen, Stockholm.
- 27) Nygren, P. (2005). *Granskning av Holmen skogs naturhänsyn i skogsbruket 2005*.
- 28) Dahl, L. (2001). *FSC i praktiken, Del 2 – Fallstudier av några problemområden*. Naturskyddsföreningen & WWF, Stockholm.
- 29) SGS Qualifor (2007), *Meddelande angående 2007 års FSC-revision av SCA SKOG AB*, <http://vasternorrland.snf.se/Meddelande%20angaende%202007.pdf>
- 30) Skogsstyrelsen (2008-04-07). *Miljöhänsyn i skogsbruket på fortsatt låg nivå* (pressmeddelande), <http://www.svo.se/epserver4/templates/SNormalPage.aspx?id=38956&epslanguage=SV>
- 31) Swedish FSC-rådet (2000). *Svensk standard för certifiering av skogsbruk*. Forest Stewardship Council A.C.
- 32) Delin, A. & Nygren, P. (2007), *Det går utför med naturvården i skogen! Exempelsamling* (459 exempel på dålig naturvård i skogen). Skydda skogen, http://skyddaskogen.se/joomla/index.php?option=com_content&task=view&id=10&Itemid=7
- 33) Dahl, L. (2001). *FSC i praktiken, Del 2 – Fallstudier av några problemområden*. Naturskyddsföreningen & WWF, Stockholm.
- 34) SGS Qualifor (2007), *Meddelande angående 2007 års FSC-revision av SCA SKOG AB*, <http://vasternorrland.snf.se/Meddelande%20angaende%202007.pdf>
- 35) Forest Stewardship Council, A.C. (2004-11-30). *Structure and Content of Forest Stewardship Standards*. FSC reference code: FSC-STD-20-002 (version 2-1).
- 36) ASI (2008-11-04), info@accreditation-services.com (skriftlig referens)
- 37) SGS Qualifor (2007), *Meddelande angående 2007 års FSC-revision av SCA SKOG AB*, <http://vasternorrland.snf.se/Meddelande%20angaende%202007.pdf>
- 38) Andreas Renöfält, skogscertifierare, projektledare, SGS Sweden AB, tel. 0933-103 40, epost: andreas.renofalt@sgs.com (muntlig referens)
- 39) Naturskyddsföreningen (2008-02-15). Brev från Naturskyddsföreningen, Stockholm, till SGS Qualifor, Sydafrika.
- 40) Gärdenfors, U. (ed.), (2005). *Rödlistade arter i Sverige*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- 41) Nitare, J. (2000). *Signalarter – indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer*. Skogsstyrelsen, Jönköping.
- 42) Norén, M., Nitare, J., Larsson, A., Hultgren, B. & Bergengren, I. (2002), *Handbok för inventering av nyckelbiotoper*. Skogsstyrelsen, Jönköping.
- 43) Renöfält, A. (2008-06-27). *Svar angående klagomål mot SCA skog AB, daterade 12 juni 2008*. SGS Sweden AB, Vindeln.

Ordlista

Accreditation Services International (ASI) – Företag inom FSC som ackrediterar, utvärderar och granskar certifieringsorganisationer (certifierare)s efterlevnad av FSC-kraven.

Avverkningsanmälan – Skogsägaren är skyldig att meddela Skogsstyrelsen genom att göra en avverkningsanmälan när avverkning planeras.

Biotopskydd – Mindre mark- eller vattenområden som utgör livsmiljö för hotade djur- eller växtarter eller som annars är särskilt skyddsvärda. Området skyddas för all framtid. Skogsstyrelsen ansvarar för biotopskydd på skogsmark.

Brandljud – Gammal invallad skada efter tidigare brand på träd där barken ramlat av.

Certifierare – Ett företag, ackrediterat av ASI, som kontrollerar skogsbolagens efterlevnad av FSC-standarderna.

Föryngring – Skogsförnyelse, uppkomst av planterad skog eller ungskog som ersätter avlägsnad skog.

Gammelskog – Definition enligt svenska FSC-standarderna: Utpräglad olikåldrig och skiktad naturskog med riklig förekomst av gamla/grova träd och rikligt med grövre död ved i olika nedbrytningsstadier.

Generalförsamling – Internationella FSC:s Generalförsamling är FSC:s högsta beslutande organ och har ett möte vart tredje år för ta beslut om FSCs övergripande arbete och förnyelse av stadgar, principer och kriterier.

Hänsynsyta – Produktiv skogsmark som lämnas vid avverkning.

Högstubbe – Avbruten eller avsågad trädstam, där stubben är mer än manshög.

Impediment – Område där virkesproduktionen varaktigt underskrider 1 m³sk/ha och år.

Låga – Liggande död ved.

Nationalpark – Ursprunglig skog som avsätts på statlig mark genom beslut av riksdagen.

Nationellt initiativ – En arbetsgrupp (eller kontaktperson) som är ansvarig för att utarbeta och underhålla en nationell FSC-standard. Nationella initiativ ackrediteras av ASI.

Naturskog - Äldre, naturligt föryngrad skog som inte påverkats av skogsbruksåtgärder.

Naturreservat – Fridlyst naturområde som bildas av Länsstyrelsen eller kommunen.

Naturvårdsavtal – En skriftlig överenskommelse mellan staten eller en kommun och fastighetsägaren angående naturvården inom ett visst område, enligt vilket fastighetsägaren förbundit sig att tillåta eller tåla åtgärder eller inskränkningar. Avtalet sträcker sig vanligtvis över 50 år.

Naturlig föryngring – Naturlig skogsförnyelse genom självsådd eller genom skott från rötter eller stubbar.

Naturvärdesträd – Grova gamla träd eller träd med brandljud och liknande.

Nyckelbiotop – Ett skogsområde som från en samlad bedömning av biotopens struktur, artinnehåll, historik och fysiska miljö har mycket stor betydelse för skogens flora och fauna. Där finns eller kan förväntas finnas rödlistade arter.

Omloppstid – Produktionstid för en trädgeneration från sådd, naturlig föryngring eller planering till avverkning.

Produktionsskog – Skog som är starkt påverkad av skogsbruk.

Produktiv skogsmark – Skogsmark som kan producera minst 1 m³ sk per ha och år i genomsnitt under beståndets växttid.

Rödlistad art – En art som är mer eller mindre hotad och klassificeras efter följande kategorier:

Försvunnen (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU) och Missgynnad (NT).

Signalart – En art som indikerar miljöer med höga naturvärden. Signalarter används som stöd och hjälpmedel vid inventeringen av skyddsvärd skog/nyckelbiotoper.

Skogar med höga bevarandevärden (HCVFs) – Definition enligt den internationella FSC-standarden; Skogar med en eller flera av följande egenskaper:

a) skogsområden med globalt, regionalt eller nationellt betydelsefulla:

- koncentrationer av biologisk mångfald (t ex endemiska arter, utrotningshotade arter, refugier); och/eller

- stora skogar på landskapsnivå, som utgör del av skogsbruksenheter eller i vilka skogsbruksenheter ingår, där livskraftiga populationer av de flesta eller alla naturligt existerande arter förekommer i naturlig utbredning och mängd

b) skogsområden som är belägna inom, eller som inom sig hyser sällsynta, hotade eller utrotningshotade ekosystem

c) skogsområden som upprätthåller grundläggande naturgivna funktioner i kritiska situationer (t ex skydd för avrinningsområden, erosionskontroll)

d) skogsområden som är av avgörande betydelse för att tillgodose lokalsamhällets grundläggande behov (t ex försörjning, hälsa) och/eller avgörande för lokalsamhällets traditionella kulturella egenart (områden av kulturell, ekologisk, ekonomisk eller religiös betydelse som fastställts i samverkan med sådana lokalsamhällen).

Skoglig kontinuitet – Skogsmark där det under lång tid vuxit träd.

Torraka – Stående dött träd.

JÄMTLAND

RUSVATTENÅN

(Strömsunds kommun)

Avverkningsanmäld skog

Markägare: SCA

Avverkningsanmäld: September och oktober 2007

Antal hektar avverkningsanmäld skog: 74 ha
(fördelat på fem avverkningsanmälningar)

Skogsområdet vid Rusvattenån ligger
ca 4 mil nordväst om Strömsund.

Området kring Rusvattenån karaktäriseras av ett stort sammanhängande skogsområde med öppen och gles urskogsartad granskog med inslag av tall och lövträd på blockrik mark i kuperad terräng. Förekomsten av grova gran- och tallågor, samt död stående ved är riklig. Överlag finns få tecken av mänsklig påverkan i skogen. Delar av det norra avverkningsanmälda området är brandpräglad. Garnlav (*Alectoria sarmentosa*) och andra hänglavar förekommer rikligt på träden och norrbottenslav (*Nephroma arcticum*) täcker marken på ett flertal platser i skogen.

Sammanlagt gjordes 55 fynd av totalt 15 olika rödlistade arter och åtta olika signalarter och andra viktiga arter observerades på ett flertal platser i skogen. Flera av de rödlistade arter och signalarter som observerades i skogen indikerar att skogen har en lång kontinuitet av grova lågor och inte har utsatts för större ingrepp som kalavverkning eller omfattande gallringar.²

² ArtDatabanken, Artfaktablad, SLU, Uppsala, <http://www.artdata.slu.se/rodlista/index.cfm> (visited 2008-10-06)

Artfynd

Artnamn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori
Doftskinn	<i>Cystostereum murrain</i>	Missgynnad (NT)
Fläckporing	<i>Antrodia albobrunnea</i>	Sårbar (VU)
Gammelgransskål	<i>Pseudographis pinicola</i>	Missgynnad (NT)
Gräddporing	<i>Skeletocutis lenis</i>	Sårbar (VU)
Gränsticka	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Missgynnad (NT)
Lappticka	<i>Amylocystis lapponica</i>	Missgynnad (NT)
Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	Missgynnad (NT)
Nordtagging	<i>Odonticum romellii</i>	Missgynnad (NT)
Rosenticka	<i>Fomitopsis rosea</i>	Missgynnad (NT)
Rynkskinn	<i>Phlebia centrifuga</i>	Missgynnad (NT)
Skrovellav	<i>Lobaria scrobiculata</i>	Missgynnad (NT)
Stjärntagging	<i>Asterodon ferruginosus</i>	Missgynnad (NT)
Tretåig hackspett	<i>Picoides tridactylus</i>	Sårbar (VU)
Vedtrappmossa	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	Missgynnad (NT)
Vågticka	<i>Oligoporus undosus</i>	Missgynnad (NT)

Signalarter

Bårdlav (*Nephroma parile*), kötticka (*Leptoporus mollis*), rävticka (*Inonotus rheades*), silkesporing (*Oligoporus sericeomollis*), stuplav (*Nephroma bellum*) och ullticka (*Phellinus ferrugineofuscus*)

Andra viktiga arter

Björkeldticka (*Phellinus lundellii*) och kådvaxskinn (*Phlebia serialis*)

Bild till vänster.

YTTER RENÅFLYN

(Strömsunds kommun)

Avverkningsanmäld skog

Markägare: SCA

Avverkningsanmäld: September 2007

Antal hektar avverkningsanmäld skog: 12 ha (fördelat på två avverkningsanmälningar intill varandra)

Ytter Renåflyn ligger ca 4 mil nordväst om Strömsund, i närheten av Rusvattenån.

Ytter Renåflyn karaktäriseras av gles brandpräglad gammelskog med gran, tall och lövträd. Flera synnerligen grova gran- och tallågor förekommer inom området, liksom brandskadade gamla tallar och granar med brandljud. Skogen har troligtvis inte avverkats tidigare.

Sammanlagt gjordes 74 fynd av totalt 15 olika rödlistade arter. De två sällsynta och rödlistade vedsvamparna grantickeporing (EN) och ulltickeporing (VU) observerades på gran. Grantickeporingen är starkt hotad och avverkningar av naturskogsartade miljöer och

av grova granar där den förekommer är ett direkt hot mot artens fortlevnad.³

Utöver de rödlistade arterna observerades även nio signalarter och andra viktiga arter.

³ ArtDatabanken, Artfaktablad, SLU, Uppsala, <http://www.artdata.slu.se/roclista/index.cfm> (visited 2008-10-06)

Artfynd

Artnamn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori
Doftskinn	<i>Cystostereum murrarii</i>	Missgynnad (NT)
Gammelgransskål	<i>Pseudographis pinicola</i>	Missgynnad (NT)
Grantickeporing	<i>Skeletocutis chrysellae</i>	Starkt hotad (EN)
Gräddporing	<i>Skeletocutis lenis</i>	Sårbar (VU)
Gränsticka	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Missgynnad (NT)
Harticka	<i>Inonotus leporinus</i>	Missgynnad (NT)
Lappticka	<i>Amylocystis lapponica</i>	Missgynnad (NT)
Lateritticka	<i>Oligoporus lateritius</i>	Sårbar (VU)
Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	Missgynnad (NT)
Nordtagging	<i>Odonticum romellii</i>	Missgynnad (NT)
Rosenticka	<i>Fomitopsis rosea</i>	Missgynnad (NT)
Skrovellav	<i>Lobaria scrobiculata</i>	Missgynnad (NT)
Stor aspticka	<i>Phellinus populicola</i>	Missgynnad (NT)
Tretåig hackspett	<i>Picoides tridactylus</i>	Sårbar (VU)
Ulltickeporing	<i>Skeletocutis brevispora</i>	Sårbar (VU)

Signalarter

Bårdlav (*Nephroma parile*), kötticka (*Leptoporus mollis*), rävticka (*Inonotus rheades*), stuplav (*Nephroma bellum*) och ullticka (*Phellinus ferrugineofuscus*)

Andra viktiga arter

Björkeldticka (*Phellinus lundellii*), hornvaxskinn (*Phlebia cornea*), oljetagging (*Sistotrema raduloides*) och silkesporing (*Oligoporus sericeomollis*)

HIDBERGET

(Strömsunds kommun)

Avverkningsanmäld skog

Markägare: SCA

Avverkningsanmäld: Oktober 2007

Antal hektar avverkningsanmäld skog: 12 ha

Hidberget ligger ca 4 mil nordväst om Strömsund, öster om Rusvattenån.

Längs med bergsryggen på Hidberget växer en mycket gles, öppen och luckig äldre naturskogsartad granskog med fjällpräglad vegetation i bitvis kuperad terräng. Våldigt grova och gamla granar påträffades i västra delen av det avverkningsanmälda området. Även granlågorna och högstubbarna var grova på sina ställen. Brandljud förekom också i området, vilket indikerar att skogen tidigare brunnit.

Sammanlagt gjordes 42 fynd av totalt 11 olika rödlistade arter i det avverkningsanmälda området. Bland annat hittades den sårbara arten norsk näverlav (*Platismatia norvegica*) och den missgynnade arten knottrig blåslav (*Hypogymnia bitteri*). Arterna indikerar att trädkontinuiteten är lång och opåverkad i området och att avverkning skulle utgöra ett stort hot.⁴

Utöver de rödlistade arterna observerades även tre signalarter.

⁴ ArtDatabanken, Artfaktablad, SLU, Uppsala, <http://www.artdata.slu.se/rodlista/index.cfm> (visited 2008-10-06)

Artfynd

Artnamn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori
Doftskinn	<i>Cystostereum murrayi</i>	Missgynnad (NT)
Gammelgranskål	<i>Pseudographis pinicola</i>	Missgynnad (NT)
Gränsticka	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Missgynnad (NT)
Knottrig blåslav	<i>Hypogymnia bitteri</i>	Missgynnad (NT)
Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	Missgynnad (NT)
Norsk näverlav	<i>Platismatia norvegica</i>	Sårbar (VU)
Rosenticka	<i>Fomitopsis rosea</i>	Missgynnad (NT)
Rynkskinn	<i>Phlebia centrifuga</i>	Missgynnad (NT)
Skrovellav	<i>Lobaria scrobiculata</i>	Missgynnad (NT)
Stjärntagging	<i>Asterodon ferruginosus</i>	Missgynnad (NT)
Tretåig hackspett	<i>Picoides tridactylus</i>	Sårbar (VU)

Signalarter och andra viktiga arter

Stuplav (*Nephroma bellum*), trådticka (*Climacocystis borealis*) och ullticka (*Phellinus ferrugineofuscus*)

© Greenpeace /Olli Manninen

HIDBERGET ÖSTRA

(Strömsunds kommun)

Avverkningsanmäld skog

Markägare: SCA

Avverkningsanmäld: Oktober 2007

Antal hektar avverkningsanmäld skog: 30 ha

Hidberget Östra karakteriseras av gammal granskog med inslag av sälg och andra lövträd. Förekomsten av grova lågor i olika nedbrytningsstadier är riklig, liksom förekomsten av grova och gamla träd och torrakor.

Sammanlagt gjordes 34 fynd av totalt nio olika rödlistade arter. Bland annat hittades den sårbara vedsvampen ostticka (VU), som indikerar att skogen under en lång tid stått orörd. Skogsskötselåtgärderna i närheten av vedsvampen och andra rödlistade arter kommer att påverka deras fortlevnad negativt.

⁵

Utöver de rödlistade arterna observerades fyra signalarter och andra viktiga arter.

⁵ ArtDatabanken, Artfaktblad, SLU, Uppsala,

<http://www.artdata.slu.se/rodlista/index.cfm> (visited 2008-10-06)

Artfynd

Artnamn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori
Doftskinn	<i>Cystostereum murrail</i>	Missgynnad (NT)
Gammelgransskål	<i>Pseudographis pinicola</i>	Missgynnad (NT)
Gränsticka	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Missgynnad (NT)
Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	Missgynnad (NT)
Ostticka	<i>Skeletocutis odora</i>	Sårbar (VU)
Rynkskinn	<i>Phlebia centrifuga</i>	Missgynnad (NT)
Skrovellav	<i>Lobaria scrobiculata</i>	Missgynnad (NT)
Stjärntagging	<i>Asterodon ferruginosus</i>	Missgynnad (NT)
Tretåig hackspett	<i>Picoides tridactylus</i>	Sårbar (VU)

Signalarter och

Stuplav (*Nephroma bellum*), trådticka (*Climatosystems borealis*) och ullticka (*Phellinus ferrugineofuscus*)

Andra viktiga arter

Tickmussling (*Antrodia heteromorpha*)

STORBACKEN

(Krokom kommun)

Avverkningsanmäld skog

Markägare: SCA

Avverkningsanmäld: Januari 2008

Antal hektar avverkningsanmäld skog: 40 ha (fördelat på två avverkningsanmälningar, 21 ha, respektive 19 ha)

Storbacken ligger ca 8 mil nordväst om Östersund. I det besökta området fanns två aktuella avverkningsanmälningar i juni 2008.

© Greenpeace / Andreas Emanuelsson

STORBACKEN ÖSTRA

Den östra delen av Storbacken utgörs av gammal granskog. Avverkningsanmälan omfattar 21 ha. Delar av skogen växer på fuktig källpåverkad mark och norrut gränsar skogen till fjällnära skog. Förekomsten av färska kläna lågor är riklig och här och var finns även grövre lågor. Mossbeklädda stubbar i skogen avslöjar att skogen blivit plockhuggen i en begränsad omfattning tidigare.

Totalt gjordes 29 fynd av åtta olika rödlistade arter. Utöver dessa arter observerades även två olika signalarter. Flera av de arter som iaktogs i skogen är knutna till gamla och grova granlångor.⁶

Artfynd

Artnamn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori
Doftskinn	<i>Cystostereum murraili</i>	Missgynnad (NT)
Gammelgransskål	<i>Pseudographis pinicola</i>	Missgynnad (NT)
Gränsticka	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Missgynnad (NT)
Lavskrika	<i>Perisoreus infaustus</i>	Missgynnad (NT)
Rynkskinn	<i>Phlebia centrifuga</i>	Missgynnad (NT)
Skrovellav	<i>Lobaria scrobiculata</i>	Missgynnad (NT)
Stjärntagging	<i>Asterodon ferruginosus</i>	Missgynnad (NT)
Tretåig hackspett	<i>Picoides tridactylus</i>	Sårbar (VU)

Signalarter

Stuplav (*Nephroma bellum*) och ullticka (*Phellinus ferrugineofuscus*)

⁶ ArtDatabanken, Artfaktblad, SLU, Uppsala, <http://www.artdata.slu.se/rodlista/index.cfm> (visited 2008-10-06)

STORBACKEN VÄSTRA

Den avverkningsanmälda skogen i den västra delen av Storbacken utgörs av gammal granskog. Flera av granarna är upp emot 200 år gamla och förekomsten av död ved är riklig. En del granar har sedan tidigare kapats av på mitten och lämnats kvar som högstubbar. Flera granar är även stormfällda.

Avverkningsanmälan sträcker sig längre söderut över en skogsbilväg och där utgörs skogen av tät granskog med lövinslag. Området gränsar till en planterad ungskog. Marken är på sina ställen mycket fuktig. Några av granarna är riktigt grova och förekomsten av grova granlångor är medelgod. Murkna och mossbeklädda stubbar finns här och var i området.

Sammanlagt gjordes 28 fynd av fem olika rödlistade arter, inklusive spår efter tretåig hackspett, i den avverkningsanmälda skogen. Utöver dessa arter hittades tre signalarter.

Artfynd

Artnamn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori
Doftskinn	<i>Cystostereum murraili</i>	Missgynnad (NT)
Gammelgransskål	<i>Pseudographis pinicola</i>	Missgynnad (NT)
Gränsticka	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Missgynnad (NT)
Tretåig hackspett	<i>Picoides tridactylus</i>	Sårbar (VU)
Vedtrappmossa	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	Missgynnad (NT)

Signalarter

Stuplav (*Nephroma bellum*), ullticka (*Phellinus ferrugineofuscus*) och vågig sidenmossa (*Plagiothecium undulatum*)

NORRBOTTEN

© Greenpeace /Olli Manninen

JACKSBERGET

(Bodens kommun)

Delvis avverkad

Markägare: Sveaskog AB

Avverkningsanmäld: November 2007

Antal hektar avverkningsanmäld skog: 90 ha

Delvis avverkad: Maj-juni 2008

Jacksberget ligger drygt 3 mil nordväst om Boden, mellan Gransjö och Ljuså. Sveaskog hade påbörjat sin avverkning och avverkat ca 35 ha av området som var avverkningsanmält när Greenpeace gjorde ett fältbesök i skogen den 6 juni 2007. Den skog som fortfarande stod kvar bestod av gles tallskog med lövinslag av sälg och björk i sluttande och blockrik terräng. Delar av den skog som hade avverkats var av samma naturtyp. Förekomsten av död ved i olika nedbrytningsstadier var riklig. Skogen har tidigare drabbats av brand och kvar fanns brända torrakor och brandljud. Skogen har tidigare plockhuggits.

Sammanlagt gjordes 90 fynd av 11 olika rödlistade arter, samt flera fynd av totalt åtta olika signalarter, i både det avverkade området och det avverkningsanmälda området. Tre fynd av den sällsynta och starkt hotade vedsvampen urskogsporing konstaterades i den del av skogen som stod kvar.

Artfynd

Artnamn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori
Fläckporing	<i>Antrodia albobrunnea</i>	Sårbar (VU)
Gräddporing	<i>Skeletocutis lenis</i>	Sårbar (VU)
Gränsticka	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Missgynnad (NT)
Gulporing	<i>Junghuhnia luteoalba</i>	Missgynnad (NT)
Lateritticka	<i>Oligoporus lateritius</i>	Sårbar (VU)
Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	Missgynnad (NT)
Nordtaggning	<i>Odonticum romellii</i>	Missgynnad (NT)
Skrovellav	<i>Lobaria scrobiculata</i>	Missgynnad (NT)
Stjärntagging	<i>Asterodon ferruginosus</i>	Missgynnad (NT)
Urskogsporing	<i>Antrodia infirma</i>	Starkt hotad (EN)
Vaddporing	<i>Anomoporia kamschatica</i>	Missgynnad (NT)

Signalarter

Bårdlav (*Nephroma parile*), gullgröppa (*Pseudomerulius aureus*), kolflarnlav (*Hypocenomycete anthracophila*), stuplav (*Nephroma bellum*) och ullticka (*Phellinus ferrugineofuscus*)

Andra viktiga arter

Silkesporing (*Oligoporus sericeomollis*), tallticka (*Phellinus pini*) och vitmosslav (*lcmadophila ericetorum*)

Avverkningen vid Jacksberget har brutit mot flera av FSC:s standardkrav gällande naturhänsyn vid avverkning. Sveaskog har avverkat naturvärdesträd med rödlistade lavar, kört över lågor och skadat flera av de tallar de låtit stå kvar på hygget.

Sveaskog avbröt sina fortsatta avverkningsplaner efter att Greenpeace kontaktade dem och påbörjade en intern revision av avverkningen.

© Greenpeace / Olli Manninen

NORRMYRBERGET (Jokkmokks kommun) Avverkad

Markägare: SCA

Avverkningsanmäld: September 2007

Antal hektar avverkningsanmäld skog: 29 ha fördelat på tre avverkningsanmälningar intill varandra (12,2 ha, 10,4 ha respektive 6,6 ha).

Avverkad: Oktober 2007

Norrmyrberget ligger drygt 1 mil sydväst om Vuollerim, strax norr om Subbatträsket.

Det avverkade skogsområdet (ca 29 ha) vid Norrmyrberget utgjordes tidigare av barmaturskog med inslag av lövträd och riklig förekomst av död ved. På hygget fanns spår efter brand i form av avverkade tallar med brandljud och brända torrakor. På hygget gjordes dessutom 29 fynd av sju olika rödlistade arter samt flera fynd av olika signalarter och andra viktiga arter som indikerade att området varit av höga naturvärden.

Avverkningen av skogen vid Norrmyrberget var ytterst undermålig i sin miljöhänsyn. Över 150 fynd gjordes av lågor och torrakor av varierande storlek, som hade blivit skadade och/eller överkörda av avverkningsmaskinerna. Få naturvärdesträd hade lämnats och maskinerna hade på vissa platser även fällt omkull träd. Körspåren efter maskinerna var i vissa delar av området djupa.

Artfynd

Artnamn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori
Fläckporing	<i>Antrodia albobrunnea</i>	Sårbar (VU)
Gräddporing	<i>Skeletocutis lenis</i>	Sårbar (VU)
Gränsticka	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Missgynnad (NT)
Gulporing	<i>Junghuhnia luteoalba</i>	Missgynnad (NT)
Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	Missgynnad (NT)
Nordtagging	<i>Odonticum romellii</i>	Missgynnad (NT)
Vaddporing	<i>Anomoporia kamtschatica</i>	Missgynnad (NT)

Signalarter

Kolflarnlav (*Hypocenomyce anthracophila*) och stuplav (*Nephroma bellum*)

Andra viktiga arter

Silkesporing (*Oligoporus sericeomollis*) och tallskein (*Sistotremastrum suecicum*)

”Vårt skogsbruk skall efterlikna naturskogen”,
- SCA: Ett ansvarsfullt skogsbruk från 2003.

RATNIVAARA (Gällivare kommun)

Markägare: SCA

Avverkningsanmäld: September 2007,
respektive december 2005

Antal hektar avverkningsanmäld skog: 83 ha fördelat
på två avverkningsanmälningar (49,7 ha, respektive
33,3 ha), varav den sistnämnda har avverkats.

Avverkad: Augusti – september 2007 (33,3 ha)*

Ratnivaara ligger ca 3 mil söder om Gällivare,
ca 0,5 mil sydöst om Råneträsket.

Det avverkningsanmälda skogsområdet vid
Ratnivaara, som fortfarande inte har avverkats,
utgörs av urskogsartad tallskog med lång skoglig
kontinuitet. Skogen är av lingonristyp och hyser flera
grova tallar, vilka är av mycket hög ålder, troligtvis ca
300 år gamla. En del av tallarna har en omkrets på 2
meter. Blötare markpartier domineras av gran med
inslag av björk. Flera av granarna är mycket gamla och
grova. I skogsområdet förekom rikligt med död ved i
olika nedbrytningsstadier och av varierande tjocklek.
Skogsområdet har tidigare drabbats av brand och
lämnat spår efter sig i form av brandljud på tall.

Sammanlagt gjordes 35 fynd av tio olika rödlistade
arter, samt flera fynd av sammanlagt fem signalarter
och andra viktiga arter. Bland annat hittades den
starkt hotade vedsvampen urskogsporing, som för
övrigt bara är känd från ett tiotal lokaler i Sverige. Den
påträffas normalt i äldre skogsbestånd med tydlig
naturskogskaraktär. Enligt Art databanken måste kända
lokaler skyddas och undantas från skogsbruk.⁷

⁷ ArtDatabanken, Artfaktablad, SLU, Uppsala, <http://www.artdata.slu.se/rodlista/index.cfm> (visited 2008-10-06)

© Greenpeace / Olli Manninen

Artfynd

Artnamn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori
Dvärgbägarlav	<i>Cladonia parasitica</i>	Missgynnad (NT)
Fläckporing	<i>Antrodia albobrunnea</i>	Sårbar (VU)
Gammelgransskål	<i>Pseudographis pinicola</i>	Missgynnad (NT)
Gräddporing	<i>Skeletocutis lenis</i>	Sårbar (VU)
Gulporing	<i>Junghuhnia luteoalba</i>	Missgynnad (NT)
Lateritticka	<i>Oligoporus lateritius</i>	Sårbar (VU)
Nordtagging	<i>Odonticum romellii</i>	Missgynnad (NT)
Tretåig hackspett	<i>Picoides tridactylus</i>	Sårbar (VU)
Urskogsporing	<i>Antrodia infirma</i>	Starkt hotad (EN)
Vaddporing	<i>Anomoporia kamtschatica</i>	Missgynnad (NT)

Signalarter

Gullgröppa (*Pseudomerulius aureus*), kolflarnlav
(*Hypocenomyce anthracophila*), talticka (*Phellinus
pini*) och vitplätt (*Chaetodermella luna*)

Det är också möjligt att den starkt hotade urskogsticken
(*Antrodia primaeva*) hittades, men artbestämningen
var inte färdig när denna rapport trycktes.

Andra viktiga arter

Silkesporing (*Oligoporus sericeomollis*)

RATNIVAARA (avverkad)*

Den redan avverkade skogen vid Ratnivaara hyste höga naturvärden. 70 tallar med brandljud var avverkade och över 30 lågor och torrakor hade körts över på hygget. Den starkt hotade vedsvampen urskogsporing hittades på en sönderkörd tallåga på hygget. Även tre andra rödlistade arter (totalt åtta fynd), samt en signalart, hittades på hygget.

Artfynd

Artnamn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori
Gräddporing	<i>Skeletocutis lenis</i>	VU
Nordtagging	<i>Odonticum romellii</i>	NT
Urskogsporing/urskogsticka	<i>Anrotdia infirma</i>	EN
Vaddporing	<i>Anomoporia kamtschatica</i>	NT

Signalarter

Vitplätt (*Chaetodermella luna*)

© Greenpeace / Olli Manninen

KADDEVAARA

(Gällivare kommun) Avverkningsanmäld

Markägare: Sveaskog

Avverkningsanmäld: Oktober 2007

Antal hektar avverkningsanmäld skog: 7,9 ha

Kaddevaara ligger drygt 2 mil söder om Gällivare, ca 2,5 km öster om Råneträsket.

Den avverkningsanmälda skogen utgörs av barrskog med lövinslag och riklig förekomst av död ved i olika storlekar. Området har tidigare plockhuggits. Årsringarna på två klena senvuxna granar (4 cm, respektive 9 cm i diameter) som gallrats bort avslöjade att de var i 60-årsåldern, respektive 120-årsåldern. De flesta återstående träden var betydligt grövre och troligtvis därför också betydligt äldre.

Totalt gjordes 11 fynd av sju olika rödlistade arter samt flera fynd av silkesporing. Bland annat hittades vedsvampen kritporing, som endast finns på ett tjugotal lokaler i Sverige. Den uppträder som regel bara på någon enstaka låga i olikåldriga och svagt påverkade, till orörda, barrskogar.⁸

⁸ ArtDatabanken, Artfaktablad, SLU, Uppsala, <http://www.artdata.slu.se/roclista/index.cfm> (visited 2008-10-06)

Artfynd

Artnamn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori
Fläckporing	<i>Antrodia albobrunnea</i>	Sårbar (VU)
Gräddporing	<i>Skeletocutis lenis</i>	Sårbar (VU)
Gränsticka	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Missgynnad (NT)
Kritporing	<i>Antrodia crassa</i>	Akut hotad (CR)
Nordtagging	<i>Odonticum romellii</i>	Missgynnad (NT)
Ostticka	<i>Skeletocutis odora</i>	Sårbar (VU)
Rosenticka	<i>Fomitopsis rosea</i>	Missgynnad (NT)

Viktiga arter

Silkesporing (*Oligoporus sericeomollis*)

I skuggan av FSC

Hur miljöcertifierade skogsbolag avverkar svenska skogar med höga bevarandevärden

Sverige anses ofta vara en förebild när det gäller hållbart skogsbruk. Det står dock i skarp kontrast till det faktum att Sverige aldrig tidigare har haft så få gammelskogar som idag.

Gamla naturskogar har avverkats och ersatts av kalhyggen och artfattiga produktionsskogar. Trots det föreslår den svenska regeringen en ökad skogsproduktion och minskar anslaget till skydd av den biologiska mångfalden. Regeringen förordar istället att skogsbolagen ska skydda sina skogsområden frivilligt. Det frivilliga skyddet bygger till stor del på miljöcertifiering av skogsbruket, men det förutsätter att miljöstandardens regler följs och uppdateras. Den här rapporten visar att många av Sveriges sista oskyddade gammelskogar avverkas i miljöcertifieringen FSC:s namn.

Greenpeace är en oberoende internationell kampanjorganisation som jobbar med att förändra attityder och beteenden, för att beskydda och bevara miljön och förespråka fred.

Greenpeace består av 28 regionala kontor i över 40 länder spridda över Europa, Nord- och Sydamerika, Afrika, Asien och Stilla havsområdet. Arbetet samordnas av Greenpeace International.

Greenpeace Nordic Offices

Hökens gata 2
Box 151 64
104 65 Stockholm
tel:+46 8-702 70 70

www.greenpeace.se

Bredgade 20, Baghuset 4. sal 1260
København K
Tel: +45 33 93 86 60

www.greenpeace.dk

Iso Roobertinkatu 20-22 A (5. krs)
00120 Helsinki
tel: +358 9-622 922 00

www.greenpeace.fi

St. Olavsplass 1, 0130 Oslo
.Tel: + 47 22 20 51 01

www.greenpeace.no